

**İŞYERİ VE HİZMET İÇİ EĞİTİMİ
EREĞLİ KÖMÜRLERİ İŞLETMESİNDE EĞİTİM
UYGULAMALARI**

Ali DEMIREL (*)

Özet:

İşyerlerinin kalifiye eleman ihtiyaçları yüzdeyüz dış kaynaklardan temin edilemez. Mevcut işçilerin de hepsinin kalifiye olduğu düşünülemez. Çalışan elemanlar, bildikleri mesleki bilgileri, zamanla unutabilirler. Gelişen teknolojiyi takip etme imkânları yoktur. İşte bu kabil işçilerin, işyerinde, idareci tarafından kalifiye hale getirilmesi için tatbik ettiği eğitim sistemine, Hizmet İçi Eğitim adını veriyoruz.

Konuya girmeden önce, Eğitim hakkında söylenmiş, Kuvvetini, Güzelliğini, Manasını kaybetmemiş, Dünya durdukça da kaybetmeyeceğine inandığım sözleri aktarmak isterim.

* Eğitim kendisini şöyle tarif eder :

İNSANLIĞIN MUHAYYİLESİNİ TUTUŞTURAN, DEHANIN ATEŞİNİ YAKAN, DÜNYAYI AYDINLATAN MEŞ'ALEYİ BEN TUTUYORUM. RÜYALARA KANAT, ELE VE KAFAYA KUVVET BEN VERİRİM.

MAZİNİN DERİNLİKLERİNDEN, MÜCADELE YARALARI VE MEŞAKKAT BERELERİ İLE FAKAT, BÜTÜN ÇAĞLARIN ZEKASINI MUZAFFER TAŞIYARAK GELİYORUM. İNSANOĞLU BENİM SAYEMDE KARADA, DENİZDE VE HAVADA HÜKÜMRANDIR; İŞİĞİ YAYMAM, DERİNLİKLERİ İSKANDİL ETMEM, SEMALARI KUŞATMAM HEP ONUN İÇİNDİR. KÜLTÜRÜN YARATICISI, MUKADDERATIN YOĞURUCUSU, İLERLEMENİN ANASI BENİM. FELSEFE, İLİM VE SAN'AT BENİM

(•*) Maden Mühendisi E.K.l. İnsangücü - Eğitim Müdürü.

ESERİMDİR. ANARŞİYİ SİLAHSIZ BIRAKIR, CEHALETİ SÜRER, FENALIGI GIDERİRİM. BÖYLECE HÜRRIYETİN KALESİ, DEMOKRASİNİN SİLAHI, GENÇLİĞİN ÜMİDİ, KAHİNLİN İFTİHARI, İHTİYARLIĞIN ZEVKI OLDUM. BENL HOŞ TUTAN YUVALAR MES'UT, MİLLETLER BAHTİYAR OLUR. MEKTEP BENİM ATELYEMDİR; ORADA KABİLİYETLERİ İŞLER, İDEALLER! GELİŞTİRİR, MUVAFFAKİYET KAPILARININ ANAHTARINI İMAL EDERİM. ARZUNUN YOLDAŞI, İLHAMIN KAYNAĞIYIM. BEN MUKAVEMET EDİLMEZ BİR KUVVETİM.

(*) Bütün Dünya» mecmuasının 1953 yıllığından.

2600 yıl evvel Çin düşünürü KUAN-TZU :

- « Bir yıl sonrasıye düşündüğün, Tohum ek,
- « Ağaç dik, on yıl sonrasıye tasarladığın,
- « Ama düşünüyorsan yüz yıl ötesini, Halkı eğit o zaman
- « Bir kez tohum ekersen, bir kez ürün alırsın,
- « Bir kez ağaç dikersen, on kez ürün alırsın,
- « Yüz kez olur bu ürün, Eğitirsen Milleti.

Fert için de :

- « Birine bir balık verirken, doyar bir defalık,
- « Balık tutmayı öğret, doysun ömür boyunca.»

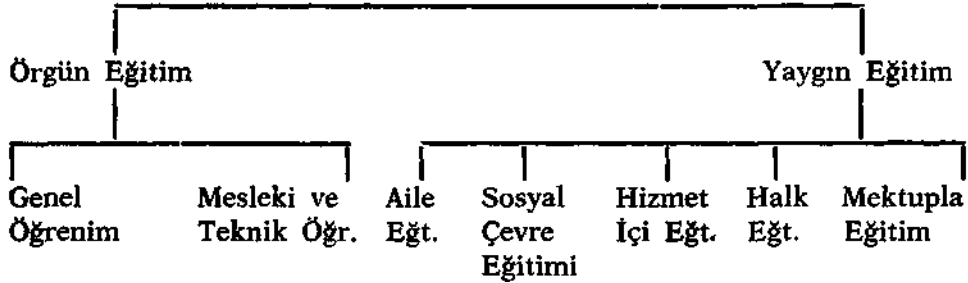
demidir.

Eğitim Nedir?

Eğitim; insanın, bilgi, tutum ve davranışlarını sistemli ve belirli bir program içinde geliştirmektir. Dolayısıyla daha verimli hale getirmektir.

Eğitimin asıl amacı, insanoğlunun yeteneklerini son haddine kadar geliştirmektir.

EĞİTİM

gibi bölümlere ayrılır.

Biz burada, Hizmet İçi Eğitimden söz edeceğiz.

Hizmet içi Eğitim : Bir işte fiilen çalışmakta olan kimselere, idareci tarafından uygulanan eğitimidir.

Bu eğitim 2 şekilde uygulanır :

- a) iş başında eğitim,
- b) iş dışında eğitim.

İş başında eğitim; işçiyi, işinin tezgâhının başında, normal şartlar altında çalışırken metodlu, plânlı ve programlı bir şekilde nezaretçileri vasıtasıyla eğitime tabi tutmaktır.

İş dışında eğitim ise; Yine işyerinde kurslarla yapılan eğitimdir.

Endüstri kuruluşlarındaki ana gaye; en iyi kalitede en fazla miktarda ve en ucuz mal üretmektir. Bu üretim; makina, malzeme ve insangücünün müşterek mesaisi neticesinde olacaktır. Ancak; malzeme ve raakınayı kullanacak insangücünün o işyerinin hususiyetlerine göre makina ve malzemeyi en iyi bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir.

«Herhangi bir işin yapılmasında fonksiyonel olan insanların sarf ettikleri güçlerin toplamına insangücü» diyoruz.

İşte bu kabil yetişmiş insangücüne sahip elemana da; kalifiye eleman diyoruz. Başka bir tarifile, işini en iyi ve en verimli bir şekilde yapabilecek bilgi, maharet, adet ve tutumla teçhiz edilmiş elemana, «kalifiye eleman» diyoruz.

Esas eğitimin amacı da, kalifiye eleman yetiştirmek oluyor.

Bu tarifte bilgi, maharet, adet ve tutumu biraz açıklarsak :

Bilgi : Meslek kültürü ve meslek teknolojisi.

Maharet : Maniplasyon (el becerikliliği, el yatkınlığı.)

Tutum : — işe ve iş çevresine moralman yatkınlık,
— işinden zevk ve gurur duymak,
— işyerine sadakat,
— Çevresindekilerle iyi geçinmek,
— Başkalarıyla çalışabilme ve yardım duygusu,

Adet : — işi doğru yapma alışkanlığı,
— iş emniyeti alışkanlığı,
— iş güçlüklerine alışkanlık,
— Değişen iş şartlarına sür'atli uyma alışkanlığı,
— işyeri nizam ve talimatlarına alışkanlık.

Hizmet içi eğitimin başlangıcı «Örgün Eğitimden» evveldir. Makinalaşmadan evvel genellikle el sanatlarında ustalık, babadan oğula intikal eden, babanın eğitimi ve oğlunun iş başında eğitilmesi ile zamanla bilgi, beceri, adet ve maharet kazanmasıyla olurdu. Bir zamanlar Osmanlılarda

orduya katılanların acemi oğlan adı altında eğitilmeleri, kunduracıda, terzide çırağın, manifaturacının yanında yetişen tezgâhtarların geçirdikleri çıraklık devirleri hizmet içi eğitimidir.

Bugün, sanayide çalışanlardan büyük bir kısmı vasıfsız işçi olarak işe başlar. Bunların da tıpkı, terzi çırağı, kunduracı çırağı, manifaturacının tezgahı gibi eğitime ihtiyaçları vardır. Kalifiye hale gelmeleri icap eder. İşte bu, kalifiye hale gelme hizmet içi eğitimi zaruri kılar. Hatta, okullardan gelenler bile, kısa bir süre de olsa, işyerine intibak, alışkanlık, işyerinin hususiyetlerini öğrenme, okullarda görmedikleri pratikleri alma bakımından hizmet içi eğitimine tabi tutulurlar.

Hizmet İçi Eğitimin Esasları :

Hizmet içi yapılan eğitim üç kısımda mütalâa edilir.

- 1 — İntibak Eğitimi,
- 2 — Yetiştirme Eğitimi (iş eğitimi)
- 3 — Tekâmül Eğitimi.

1 — İntibak Eğitimi :

İlk işe başlayanlar için tatbik edilen eğitimidir. İşçinin işe daha çabuk intibak edebilmesini sağlamak, iş yerini tanımak, iş ve işçi sağlığı yönünden önemli bilgileri vermektir.

2 — Yetiştirme Eğitimi (İş Eğitimi) :

Bu eğitim yeni bir san'at öğretmek için yapılan eğitimidir.

3 — Tekâmül Eğitimi :

Gelişen teknolojiyi öğretmek, aynı zamanda unuttuğu bilgileri hatırlatmak, yeni bilgilerle, eski bilgileri karıştırarak daha tekâmül etmiş bilgi ve beceri sağlamaktır.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi bu hizmet içi eğitim iş başında ve iş dışında (kurslarda) yapılmaktadır.

İş başı eğitimin faydaları şunlardır :

- a) Eğitim tatbikatı o işyerinin bütün özelliklerini kapsamaktadır.
- b) İşçi; İşten ayrılmamakta, aynı zamanda, istihsale katkıda bulunmaktadır.
- c) Teorik eğitim, az zaman aldığından, işverene büyük malî külfet yüklemeyecektir.

d) İş başında yapılan eğitimde; ayrıca okul, dersane, araç, gereç, öğretmen külfeti olmayacaktır.

e) Monitörler evvelce yetiştirileceklerdir.

f) İşçi çalışarak, kazanarak san'at öğrenme imkânına kavuşacaktır.

g) Pratik olarak göze, kulağa hitap ederek, bilfiil yapılarak, tatbik edilerek öğrenilen bilgi, hem kısa zamanda öğrenmeyi sağlar, hem tam öğrenmeyi.

h) Eğitim kısa zamanda verimli ve ucuz olacaktır,

ı) Nezaretçi - işçi münasebetleri kendiliğinden dengelenecektir. Karşılıklı saygı, yardım ve anlayış en iyi seviyeye ulaşacaktır.

İş başında eğitim nasıl gerçekleştirilir :

İşbaşı eğitiminde en önemli rol amire veya nezaretçiye düşmektedir. Buradaki nezaretçi : işçiye en yakın olan ilk kademe amirleri kastedilmektedir. (Postabaşı, ustabaşı))

Nezaretçiler, işinin aynı zamanda öğretmenidir, işi o öğretir. Ancak; bu kabil nezaretçilerin bilinçli olması gerekir. Sanayide eğitim tatbika-tında, bilhassa işbaşı eğitiminde Amerika ve Avrupa'nın başarıya ulaşma-sına sebep, monitör denen öğretici vasıfta nezaretçileri yetiştirmekle olmuştur. Bizim memleketimizde de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından monitör yetiştirmek maksadıyla devamlı «Monitör Yetiştirme» seminer-leri düzenlenmiştir, istenen neticeye henüz ulaşamamıştır.

Zira; iyi bir nezaretçi :

a) işini,

b) Sorumluluğunu,

c) Öğretmeyi,

d) Liderlikte maharet kazanma, iş münasebetlerini,

e) iş usullerini geliştirmeyi,

bilmelidir.

Bu saydığımız özelliklerin en başında evvelâ işinin, branşının icap ettiği teknik bilgiyi çok iyi bilmesi lâzımdır.

Mevcut nezaretçilerin büyük bir ekseriyeti, bir eğitim sistemi için de yetişmediklerinden, işini tam teferruatı ile bilememektedir.

Mesleki bilgileri noksan bir kimse de, öğretmede hiç bir zaman başarılı olamaz.

Bizde işe ilk giren işçi, işi ustasının yaptığı işe baka baka ve kendisine yardım ederken kapabildiği ve kendi kabiliyetine göre kavrayabildiği bilgiyle zamanla kalifiye olup, çıkar. Haddizatında muntazam bir

eğitimle yetiştirilebilirse, hem kısa zamanda, hem çok daha bilgili ve hakikaten kalifiye diyebileceğimiz eleman yetiştirmiş oluruz.

Evvelâ, yetenekli nezaretçileri yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Bilâhare yetişen nezaretçileri monitör eğitimine tabi tutarak yetiştirici elemanları kazanmış oluruz. Bu elemanlarla istenilen seviyede eğitim yapılarak arzu edilen seviyede kalifiye eleman ihtiyacımızı karşılayabiliriz.

Hizmet içi eğitimi tam yapılmış, işçileri kalifiye hale gelmiş işyerinde:

- 1 – İsrâf azalır,
- 2 – Metod gelişir,
- 3 – Devamsızlık ve işçi devri azalır,
- 4 – Kontrol ve nezaret yükü azalır,
- 5 – Fazla mesai masrafları azalır,
- 6 – Bakım masrafları azalır,
- 7 – tř uyuşmazlıkları azalır,
- 8 T– Kalite yükselir,
- 9 – İşyerindeki yükselmeler teşvik edilir,
- 10 – Kaza oranları azalır,
- 11 – Haberleşme geliştirilir,
- 12 – Personelin, diğer işleri yapabilme yeteneği geliştirilir,
- 13 – Moral yükseltilir.

Netice olarak da üretim artar, maliyet düşer, verimlilik hedefe ulaşır.

Bazı kuruluşlarımız, kendi kuruluşlarında hizmet içi eğitimi gerçekleştirmek için teşkilâtlanmışlar ve bunları yönetmelikler, kararnamelerle belirli hale getirmişlerdir.

EREĞLİ KÖMÜRLERİ İŞLETMESİ MÜESSESESİNDEKİ EĞTİM UYGULAMALARI

Müessesede Eğitim Faaliyetleri üç kısımda uygulanır.

- I – Eğitim Merkezindeki Faaliyetler,
- II – Eğitim Merkezine Bağlı Olarak Bölge ve Diğer Servislerdeki Faaliyetler,
- III – Müessese Dışı Eğitim Faaliyetleri.

I – Eğitim Merkezindeki Faaliyetler :

- a) Kurslar,
- b) Seminer ve Konferanslar,

- c) Terfi, liyakat ve işe giriş sınavları,
- d) Staj işlemleri,
- e) Yayın İşleri :
 - 1 — Basın yayın,
 - 2 — Sesli yaym,
- f) Film işleri,
- g) Müesseseyi ziyaretler,
- h) Tetkik geziler,
- ı) Sair faaliyetler.

a) Eğitim Merkezinde şu kurslar açılmaktadır :

- 1 — Başçavuş Yetiştirme Kursu : 2 yıl süreli.
- 2 — Çırac Kursu : (Elektrik, kaynak, torna - tesviye, soğuk demirci yetiştirir) 2 yıl sürelidir.
- 3 — Topograf Kursu : 1 yıl sürelidir.
- 4 — İntibak Kursu : Yeni işe girenlerle, işletmeden 2 yıldan fazla ayrılmış olan işçilere tatbik edilen 20 ilâ 30 gün süreli kurslardır.
- 5 — Lisan Kursu : En mükemmel araçlarla donatılmış 20 kişilik, hücreli laboratuvarında şimdilik İngilizce öğrenimi yapılmaktadır. Günde 4 saatten 9 ay sürelidir.
- 6 — Barutçu Kursu : 1 ay sürelidir.
- 7 — Kalorifer Ateşçi Kursu : 3 hafta sürelidir.
- 8 — Nezaretçi Tekâmül Kursu : 15 gün sürelidir.
- 9 — Sondör yetiştirme Kursu : 3 ay sürelidir.
- 10 — Okuma - yazma Kursu : 4 ay sürelidir.

Müessesemizde açılan bu kurslarda müessese mensupları olduğu gibi müessese dışındaki kuruluşlardan da kursiyer kabul edilmektedir. Bazı kurslarda % 25 ve daha fazla kontenjan verebiliyoruz.

Bugüne kadar; Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesi, (Eğitim Teşkilâtı kuruluncaya kadar), Tekel, Türkiye Elektrik Kurumu, Orta Anadolu Linyitleri İşletmesi, Alpagut - Dodurga Linyitleri İşletmesi, Şark Linyitleri İşletmesi, Orman Genel Müdürlüğü, Türkiye Kömür İşletmeleri Ananım Ortaklığı, Gediz Linyitleri İşletmesi gibi Müesseselere eleman yetiştirdik.

Müessseede okuma-yazma bilmeyen eleman çok olmasına rağmen (Tablo : 1) işçilerimizin okuma - yazma kurslarına katılmama ısrarları karşısında bir türlü istenilen seviyeye gelinememiştir. Zaman zaman şah-

si çıkarları (Terfiler gibi) bahis konusu açısından kurslara iştirak edilmiş ve başarılar elde edilmiştir.

1964 yılından 1977 yılına kadar açılan kurslar ve iştirakçileri gösterir tablo eklidir. (Tablo : II).

b) Seminer ve Konferanslar :

Muhtelif zamanlarda, muhtelif konularda seminer ve konferanslar düzenlenmektedir.

c) Terfi, Liyakat ve İşe Giriş Sınavları :

Yeni işe girenlerin liyakat ve ustalık durumlarının tesbiti, kademe ve dereceye terfiye hak kazanmış işçilerin terfi, sınavları yapılır.

İşçilerin liyakat ve kabiliyetlerinin tesbiti için bir psikoteknik laboratuvarı kurma çabasındayız. Bazı güçlükler nedeniyle gerçekleştiremediğimiz bu konu mutlaka halledilecektir. Ayrıca; imtihanlarda sorulacak sorular hakkında; Soru-cevap kılavuzları hazırlanmaya başlandı. 79 branşta çalışma bitti, daha 250 branşın soru - cevaplarının hazırlanması icap ediyor. Bazı nedenlerle bu husus gerçekleştirilemedi. Ama muhakkak neticelendirilecektir. Burada soru - cevap konusunu ele alan ve şahsi gayretiyle, bizim ufak yardımımızla bugünkü hale getiren Merkez Atelyeleri Müdür Yardımcısı Refik Karabastık'a sonsuz teşekkürlerimi bildirmeyi borç sayarım.

d) Staj İşleri:

Yüksek okul, Üniversite, Mahalli San'at Liselerinin staj işlemleri yürütülmektedir.

e) Yayın İşleri :

1 — Basın - Yayın : Bu konuda; Müessesemiz servislerinin her türlü kitap ihtiyacı temin edilir. Derleme - tercüme - telif eserlerin 23 sayılı yönetmeliğe göre, basım ve yayım işlemleri yapılır.

Kursiyerlerin ihtiyaçlarını karşılayacak kitapları ihtiva eden kitaplık mevcuttur. Bugüne kadar 23 konuda 9100 adet kitap talebedilmiş, bunun 7070 adedi alâkalılara dağıtılmıştır. Ayrıca 12 konuda eser teksir edilerek 2000 adet dağıtılmıştır. 6500 adet Nizamname ve Talimatname tabedilmiş, 5900 adedi dağıtılmıştır. Çeşitli yönetmeliklerden 2500 adet tabedilerek 2150 adedi dağıtılmıştır.

Müessese muhtelif servislerinin ihtiyacı olan 6870 adet yerli kitap, 3260 adet birim fiyat listeleri, 14500 adet Türk Standartları, 680 adet yabancı kitap satın alınmış, isteyen servislere gönderilmiştir.

2 — Sesli Yayın : Mevcut kısa dalga radyo ile, Emniyet ögütleri verilir. Müessese duyuruları bildirilir. Devamlı olarak moral eğitimi bakımından müzik yayını yapılır.

Üzülerek şunu ifade etmek lâzımdır ki, eğitici mahiyette konuşmalar istenildiği seviyede değildir. Bu da, materyal bulma güçlüğündendir. Birkaç defa mensuplarımıza duyurulduğu halde, yine materyal temin edilememiştir.

f) Film İşleri :

Bu konuda; Ders aracı olarak arşivimizde şu filmler mevcuttur.

F i l m i n A d ı	D i l i	R e n g i	S ü r e s i
1 — Tabaka Oluşumu	T.	S.B.	15 D.
2 — Eğitim için önemli Kaideler	T.	S.B.	25 D.
3 — Kömürün Çıkarılışı	T.	S.B.	15 D.
4 — Kömür Tozu infilâk Tecrübesi	T.	S.B.	15 D.
5 — Ramble Sisteminde Tavan Kontrolü	T.	S.B.	25 D.
6 — Çatalağzı Kuyusu	T.	R.	40 D.
7 — ilk Yardım	T.	S.B.	30 D.
8 — Kömür Ocaklarında Tozla Mücadele	T.	S.B.	30 D.
9 — Molekül Teorisi	Ing.	S.B.	15 D.
10 — Grizu	T.	R.	45 D.
11 — Cumhuriyetin 50. Yılında TKİ	T.	R.	20 D.
12 — Kömür Oluş Hikâyesi	T.	S.B.	15 D.
13 — Dağların Oluşumu	T.	S.B.	15 D.
14 — Yüzeyden 25 Fit Aşağıda Kazalardan örnekler	T.	S.B.	26 D.
15 —> Barutçu	T.	S.B.	17 D.
16 — Metan Drenajında Sondaj	T.	S.B.	25 D.
17 — Modern Ocak	Ing.	R.	20 D.
18 — Kömür Ocaklarında Ateşleme	T.	S.B.	20 D.
19 — Tavan Kontrolü	T.	S.B.	20 D.
20 — EKI'yi Tanıtma	T.	S.B.	25 D.
21 — Karaelmas	T.	S.B.	40 D.
22 — Elifin Çilesi	T.	S.B.	25 D.
23 — önce Emniyet (nakliyat kaza örnekleri)	Fr.	S.B.	20 D.
24 — Elektriğin Tarihçesi	T.	S.B.	20 D.
25 — Elektrik Nedir?	T.	S.B.	20 D.
26 — Hastalık Nedir?	T.	S.B.	15 D.
27 — Kolera	T.	S.B.	25 D.
28 — Hastalığa Karşı Korunma	T.	S.B.	15 D.

29 — Hastalık Nasıl Bulaşır?	T.	S.B.	15 D.
30 — Temizlik Sağlık Getirir	T.	S.B.	15 D,
31 — Muş Ekibi (folklor)	T.	S.B.	10 D.
32 — Akçaabat Ekibi (folklor)	T.	S.B.	10 D
33 — Bayburt Ekibi (folklor)	T.	S.B.	10 D.
34 — Burdur Ekibi (Folklor)	T.	S.B.	10 D,
35 — Erzurum Bar Ekibi (folklor)	T.	S.B.	10 D
36 — Halkevleri Kuruluş Yıldönümü	T.	S.B.	15 D

Bu filmlerin bir kısmı satın alınmış, bir kısmı yaptırılmıştır. Yabancı dilde olanlar Türkçeleştirilmiştir. Bu filmler, kursiyerlere ve havzadaki işçilere daima gösterilmektedir.

Aynı zamanda bu filmler gösterilmek üzere, diğer İşletme ve Müesseselerimize gönderilmektedir.

Bizde mevcut filmlerle, Shell, Alman ve Amerikan Haberler Merkezinden ve benzeri kuruluşlardan temin ettiğimiz filmler kursiyerlere daima gösterilmektedir.

Elimizde kâfi miktarda film gösterme makinası mevcuttur. Ayrıca, film çekme makinamız mevcut olup, gerektiğinde film çekebiliyoruz. Ancak seslendirme, Milli Eğitim Bakanlığı Film Merkezinde yapılabilmektedir.

Aslında, bugün için en güzel eğitim aracı filmlerdir. Göze ve kulağa hitap etmesi bakımından çok faydalıdır. Bu filmleri mümkün mertebe çoğaltmaya çalışılmaktadır.

g) Müesseseyi Ziyaretler :

Zaman, zaman Müessesemize gelen gruplara gerekli yardımda bulunmak, Müessese işyerlerini gezdirmek, gerekli bilgileri vermek gibi işlerdir.

h) Tetkik Geziler :

Bu geziler; daha ziyade Başçavuş kursu son sınıflar için uygulanır, iki grup halinde, doğu ve batı olmak üzere memleketimizin maden, sanayi ve turistik yerlerini göstermek, görüş açılarını genişletmek bakımından bu geziler tertip edilmektedir.

Diğer teknik eleman, memur ve işçilerimiz için de, bu geziler bir zaman tatbik edildi. Şimdilik bırakılmış durumdadır. Aslında az da olsa,

her yıl bir kısım eleman için yukarıda saydığımız sebeplerle gezilerin tertip edilmesi çok faydalı olacağı kanaatındayız. Ayrıca bu kabil faaliyetler Müesseselerine, en azından beşeri münasebetler açısından da fayda getireceği aşikârdır..

7. Toplu İş Sözleşmelerinde; her yıl 100 kişiye kadar işçi ve diğer elemanların Avrupa'ya gruplar halinde gönderilmesi kayıt ve kabul edilmişse de, formalite zorlukları karşısında henüz gerçekleştirilememiştir. Gönül arzu eder ki, bu husus da gerçekleşsin.

i) Sair Faaliyetler :

Emekli olan işçiler için jübile tertip etmek, fuarlara iştirak eden Kurumumuz veya Müessesemiz adına gerekli materyal temin etmek konusuna girmektedir.

II — Eğitim Merkezine Bağlı Olarak Bölge ve Diğer Servislerdeki Faaliyetler :

Bugüne kadar, Bölgelerde yetiştirici ve Tekâmül kursu olmak üzere birçok eğitim faaliyetleri yapılmıştır. Mevcut, yetiştirici ve Tekâmül kursları yönergeleri şunlardır :

- 1 — Ajöstörlük,
- 2 — Bant Bakım Tamir Tekâmül,
- 3 — Dizel Lokomotif Tamir Tekâmül,
- 4 — tük Sıhhi Yardım,
- 5 — iş Emniyet Tekâmül,
- 6 — Kazmacı Tekâmül,
- 7 — Domuzdamcı, Tekâmül,
- 8 — Rambleci Tekâmül,
- 9 — Lağım Taban Tekâmül,
- 10 — Lâmbahane Tamir Bakım Tekâmül,
- 11 — Lavvar Bakım Tamir Tekâmül,
- 12 — Makina Bakım Tekâmül,
- 13 — Motor Sürücülüğü,
- 14 — Motor Sürücü - Kancacı Tekâmül,
- 15 — Numuneci Yetiştirme,
- 16 — Ocağın içi Elektrikçiliği,
- 17 — Okuma-yazma,
- 18 — Puantör Tekâmül,
- 21 — Ahçı,
- 22 — Yol Marangozluğu,
- 23 — Akülü Lokomotif,
- 24 — Lavvar işletme Tekâmül,
- 25 — Lavvar Elektrik Tekâmül.

Bu kurslar, muhtelif sebep ve engellerle istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Ancak, gayret sarfedilmektedir. Bilhassa ocak içi işçilerin büyük ihtiyacı olan bu eğitimin üzerinde hassasiyetle durulmaktadır.

Eğitim Merkezinin; Ereğli Kömürleri İşletmesi mensuplarının eğitime cevap verebilecek seviyeye getirilmesi halinde, bu kurslar bütünüyle, Eğitim Merkezinde yapılabilir. İşyerlerine de doğrudan doğruya kalifiye hale gelmiş işçi gönderilebilir. Bilhassa; Maden işçisinin çıraklık devresinin, teşkilâtlandırılması lâzım gelen eğitim ocaklarında geçmesi lâzımdır. Büyük yatırımı icabettiren bu hususun gerçekleştirilmesi ilerde de olsa mutlak tahakkuk edecektir. Yeter ki, buna inanmak ve kabul etmek gerekir.

III — Müessese Dışı Eğitim Faaliyetleri :

a) **I.B.M.** Merkezi, İstatistik Genel Müdürlüğü, Milli Prodüktivite Merkezi, Türk Sevk ve İdare Derneği, İşletme İktisadı Enstitüsü, Sanayi Araştırma Merkezi, Orta Doğu Amme Enstitüsü, Sanpa, Oerlikon, Böhler ile benzeri kuruluşlar tarafından düzenlenen kurs, seminer ve konferanslarla Müessesemiz elemanları için faydalı görülenlere iştirakçi göndermekteyiz.

b) Teknik yardımlardan sağlanan burslarla, bilgi ve görgülerini arttırmak, araştırma ve lisans üstü eğitim yapmak için yabancı memleketlere gidecek elemanların her türlü işlemleri yürütülmektedir.

Kazalanan veya ölen işçilerden, intibak kursu görenlerle, intibak kursu görmeyenler arasında açık fark olduğu görülmektedir. Ayrıca Tablo III'deki genel kaza grafiklerini incelersek yine yüzde yüz istenilen düzeyde bir eğitim sistemi tatbik etme imkânımız olmamasına, aym zamanda çalışma şartlarının ağırlaşmasına rağmen, ölüm ve kaza nisbetlerinde düşüklük açıkça göze batmaktadır.

Madenci mesleğine intisap eden işçilerin % 100'ünün bu konuda herhangi bir eğitim görmedikleri, aynı zamanda mesleğin ağır şartları ve tehlikeleri gözönüne alınırsa; en çok madencilerin eğitilmesine önem verilmesi lâzımdır. Bu konuda hiçbir masraftan kaçmamak lâzımdır. Hatta, hatta masraf konusu hiçbir zaman düşünülmemesi gerekmektedir.

Unutulmamalıdır ki :

Önlemek ödemekten ucuzdur, önlemede eğitimle olur.

(Tablo : I) – MÜESSESEMİZDEKİ ÇALIŞANLARIN
TAHSİL DURUMUNU GÖSTERİR ÇİZELGE

Müdürlük ve Bölgeler	Yüksek Tahsil	Lise Mezunu	Ortaokul Mezunu	İlkokul Mezunu	Okur-Yazar	Hiç okuma yazma bilmeyen	T o p l a m
tnsangücü - Eğitim Md.	3	24	11	50	6	7	101
Merkez Plân Bürosu	—	8	8	12	—	—	28
M. Emniyet Başmüh.	—	12	5	4	—	—	21
Hukuk Müşavirliği	2	6	13	32	—	—	53
Personel İşleri Md.	7	13	4	6	—	—	30
Yöneylem Araştırması ve Otomasyon Grup Md.	2	26	11	11	—	—	50
Kontrol Müdürlüğü	1	2	—	—	—	—	3
Ticaret Müdürlüğü	—	15	12	13	—	—	40
Etüd Araştırma ve Yatırımları Plânlama Md.	4	30	14	38	4	2	92
Genel Muh. ve Arşif Şefliği	—	2	1	11	1	—	15
îhzarat ve Isth. Plân. Md. lüğü	—	2	2	8	1	—	13
Mer. Laboratuvarları	—	9	12	15	17	—	53
Uygulama İşleri Md.	—	9	5	6	—	—	20
Ulaştırma Müdürlüğü	3	70	78	1163	475	12	1801
Savunma Sekreterliği	—	6	8	320	5	—	339
Genel Muhasebe Md.	1	14	17	17	1	49	99
Mer. Atelyeler Md.	—	210	57	574	128	54	1023
Lavvarlar Müdürlüğü	2	32	53	643	271	73	1074
Direk İşleri Md.	—	34	25	172	75	62	368
İnşaat Müdürlüğü	4	14	10	101	42	29	200
İdari ve Resmi İşi. Md.	—	6	7	123	116	67	319
Sağlık İşleri Md.	—	20	33	317	52	74	496
Sosyal Bakım Md.	—	34	44	309	120	110	617
İş ve İşçi Müdürlüğü	—	21	27	39	3	3	93
Materyal Mekanizasyon	7	81	37	99	47	48	319
Amasra Bölge Md.	2	75	109	1347	722	442	2697
Kozlu Bölge Md.	8	84	113	4056	2159	1487	7907
Üzülmaz Bölge Md.	1	207	260	4300	2248	2076	9092
Armutçuk Bölge Md.	—	55	58	2646	1051	811	4621
Karadon Bölge Md.	9	321	234	7301	3064	2605	13534
T O P L A M	56	1442	1268	23733	10608	8011	45118

YÜZDELERİ

%0,12 %3,19 %2,81 %52,6 % 23,5 % 17,7

(TABLO : II)
E.K.İ İNSANGÜCÜ - EĞİTİM MERKEZİNDE 1964-1976 YILINDA AÇILAN KURSLAR İLE
BÖLGE VE DİĞER SERVİSLERDE AÇILAN KURLARDAN MEZUN OLANLARI GÖSTERİR CETVEL

KURSUN ADI	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	Yekûn
A) İnsangücü-Eğitim														
Merkezindeki Kurslar														
1 - Almanca	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	8
2 - Barutçu	—	195	150	243	210	228	108	227	86	119	67	55	74	1762
3 - Barutçu Tekamül (Tav. Kap.)	—	—	—	—	170	—	26	—	—	—	—	—	—	196
4 - Başçavuş	—	—	41	67	33	218	72	78	77	78	79	84	82	909
5 - Çırak	—	—	—	50	—	59	—	52	58	49	58	61	60	447
6 - Daktilo	14	23	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	80
7 - Em. Nezaretçi Tekamül					8									8
8 - Fransızca					14									14
9 - İngilizce	—	—	—	11	22	40	26	40	—	—	28	19	19	205
10 - İntibak Eğitim	2166	2192	2448	1913	1813	2607	3512	5006	1481	2028	1076	762	967	27971
11 - Kalorifer Ateşçiliği	—	—	91	—	8	42	34	14	—	3	20	17	53	282
12 - Nezaretçi Tekamül	—	—	—	88-	18	19	27	—	—	171	365	—	—	688
13 - Ocak İçi Elektrikçi	—	26	25											51
14 - Okuma-Yazma	—	533	403	285	276	396	687	620	181	141	—	—	—	3522
15 - Topografya	17	—	—	—	34	26	26	18	—	—	20	17	—	158
16 - Trafik Emniyet	—	—	23	13	—	—	—	—	—	—	—	153	—	189
17 - Sondör										26				26

B) Bölgeler ve Merkez**Servislerdeki Kurslar :**

1 - Ajöstörülük	—	—	88	36	52	—	—	—	—	23	—	—	36	235
2 - Bant Bak. Tamir Tekamül	—	57	85	—	34	—	114	74	—	12	—	—	—	376
3 - Diz. Loko. Tamir Tekamül	—	—	20	29	14	—	91	—	—	—	—	—	—	154
4 - İlk Sıhhi Yardım	110	104	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	247
5 - İş Emniyet Tekamül	265	1543	1869	1140	1665	2669	1527	1108	1611	485	—	—	—	13882
6 - Kazmacı, Dom. Dam. Rambl. Tekamül	—	—	—	—	500	3471	1785	1517	684	503	—	1277	—	9737
7 - Lağım Taban Tekamül	—	320	494	533	301	778	808	541	786	319	—	—	—	4880
8 - Lambahane Tamir Bakım Tekamül	—	—	16	—	55	—	—	—	—	—	15	—	—	86
9 - Lavvar Bakım Tamir Tekamül	—	128	111	54	—	67	45	43	75	102	—	—	—	625
10 - Makina Bakım Tekamül	—	—	—	—	—	15	15	—	—	—	—	—	—	30
11 - Motor Sürücülüğü	—	—	11	—	—	110	15	—	—	—	—	—	55	191
12 - Motor Sürücü Kancacı Tekamül	149	440	39	216	167	19	—	—	—	—	—	—	—	1030
13 - Numuneci Eğitim	—	—	—	25	22	—	25	—	—	—	—	—	—	72
14 - Ocak İçi Elektrikçiliği	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
15 - Okuma - Yazma	270	142	72	—	—	—	—	41	43	—	23	—	—	591
16 - Puantör Tekamül	—	—	—	—	—	53	54	55	—	—	—	—	—	162
17 - Tahlisiye İlk Yardım	272	174	334	165	378	280	178	123	382	166	141	294	461	3348
18 - Tahlisiye İlk Yar. Tek.	703	889	835	829	714	859	533	582	527	570	672	611	547	8871
19 - Ahçı Kursu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	277	—	277
20 - Yol Marangozluğu	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
21 - Akülü Lokomotif	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	24
22 - Lavvar İşletme Tekamül	—	—	—	—	—	—	—	98	27	31	—	—	—	156
23 - Lavvar Elektrik Tekamül	—	—	—	—	—	—	—	14	13	—	—	—	—	27
A) Yekûn	2197	2969	3181	2670	2606	3635	4526	6098	1883	2615	1713	1168	1255	36516
B) Yekûn	1769	3797	4031	3027	3902	8326	5190	4196	4148	2211	875	2459	1099	45030
A - B Yekûn	3966	6766	7212	5697	6508	11961	9716	10294	6031	4826	2588	3627	2354	81546

(TABLO : III)
1976 YILI YERALTI KAZA İSTATİSTİKLERİ TABLOSU

Bölgeler	Yeraltında çalışan işçi adedi	İntibak kursu görmüş olan işçi adedi	İntibak kursu görmemiş olan işçi adedi	Ölüm adedi	Ölenlerden intibak kursu görmüş olan		Ölenlerden intibak kursu görmemiş olan		Yaralı adedi	Yaralılarından intibak kursu görmüş olan		Yaralılarından intibak kursu görmemiş olan	
					İşçi adedi	% oranı	İşçi adedi	% oranı		İşçi adedi	% oranı	İşçi adedi	% oranı
Karadon	10269	7980	2289	11	5	0,06	6	0,26	1911	712	0,9	1199	52
Armutçuk	3911	2226	1685	11	9	0,04	2	0,11	405	286	12,8	119	7
Üzülmez	6519	4933	1586	14	5	0,1	9	0,56	1405	802	16,2	603	38
Kozlu	5775	1692	4083	9	3	0,17	6	0,14	964	628	37	336	8,2
Amasra	1241	853	388	2	1	0,11	1	0,25	264	218	25	46	11
T o p l a m	27515	17484	10031	47	24	0,13	24	0,23	4949	2646	15,1	2303	22,9